

Мектептин директорунун функционалдык мілдегтери

1. Ишкердик менен бардык багыттар боюнча мектептин ишин уюштурат.
2. Пед колектив, райондук билим берүү бөлүмү менен бирдикте негизги багыттарынын өнүгүүсүн аныктайт.
3. Мамлекеттик бийлик органдарынын, өз алдынча уюмдарын, өкмөтке баш ийбegen уюмдардын арасында мектептин кызыкчылыгын көрсөтөт жана коргойт.
4. Педагогикалык кенештин ишин жетектейт.
5. Тарбия иштеринде Кыргыз Республикасынын Гимнин, символдорун, «Манас» эпосундагы негизги принциптерди, кыргыз жана башка элдердин салттарын үйрөнүү, сактоо иштерин уюштурат.
6. Мектеп колективи менен бирдикте мектептин окуу планынын компоненттерин түзөт жана ишке ашырууну камсыз кылат.
7. Окуу пландарынын, программаларынын, мамлекеттик билим берүү стандарттарынын аткарылышын, окуучулардын сапаттуу билим алуусун текшерет.
8. Окуу жана методикалык китептер менен камсыз кылат. Окуу китептери менен камсыз кылууну координациялайт.
9. Окуу – тарбия иштериндеги жана технологиялардын ишке ашырылышына көз салат.
10. Окуучуларды аттестациялоону уюштурат жана өткөрөт. Бүтүрүү экзамендерин уюштурат, жүргүзүлүшүнө көзөмөл кылат. Бүтүрүү экзамендеринин иш кагаздарына керт башы менен жооп берет.
11. Коомчулук, ата-энелер (алардын ордун басуучу адамдар) кеңеси менен иштөөнү уюштурат.
12. Педагогикалык персоналдардын квалификациясын жогорулатуу үчүн шарттарды түзөт.
13. Пед. коллективде аттестация өткөрүүнү жана даярдоону уюштурат.
14. Мектепти бүтүрүп жаткан бүтүрүүчүлөрдүн тизмелерин тактап, аныктап, текшерип, негизги жана жалпы орто билими жөнүндөгү документтерди, аттестаттарды жана күбөлүктөрдү туура толтуруп берүү жагын камсыз кылууга милдеттендирилет. Ошондой эле бүтүрүүчүлөрдүн орто билими жөнүндөгү аттестаттарын жана күбөлүктөрүн жоголгондугун алдын ала толук текшерип чыгууга милдеттүү жана документтерди жыйноого бүтүрүүчүлөрдүн колуна тапшырууга милдеттүү.
15. Жашы жете элек балдардын укугун, кызыкчылыгын, балалыкты коргоодо талаптардын сакталышын камсыз кылат.
16. Мектептин финанслык – чарбалык иш аракетиндең суроолорду чечет.
17. Мамлекет тарабынан бөлүнгөн каражаттарды рационалдуу колдонууну камсыз кылат, башка каржылык булактардан издейт, киреше алып келүүчү иш-аракеттерди уюштурат.

- 18.Керектөө үчүн келишимдер, спонсорлор тарабынан берилген каражаттарды туура пайдаланылышын турмушка ашырат.
- 19.Мектептин бардык иш кагаздарына жооптуу.
- 20.Мыйзамга ылайык мектептин мүлкүнө жана башка каражаттарына бийлик кылат.
- 21.Техникалык коопсуздукту, санитардык-гигиеналык режимди, окуучулардын жана персоналдардын эмгегин коргоону, мектептин материалдык-техникалык базасын сактоону, учет жүргүзүүнү камсыз кылат.
- 22.Жумуш мезгилинде жана окуу процесси жүрүп жаткан учурда окуучулардын, мектеп колективинин өмүрү, ден соолугу, укугу үчүн жооптуу.
- 23.Жергиликтүү мамлекеттик уюмдар менен бирдикте мектепти ондол түзөө иштерин жүзөгө ашырат.

(Билим берүү жана илим министрлигинин №70-1 14-февраль 2008-ж. байргуу, Эмгек жана социалдык камсыздоо министрлигинин №11 11-февраль 2008-ж. биргелешкен байргуу)

Мектеп директороруна коюлуучу квалификациялык талаптар

1. Жалпы жоболор

1. Бул кызматтык нускама Кыргыз Республикасынын Эмгек жана социалдык өнүктүрүү министрлигинин 2008-жылдын 11-февралындагы №11-жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2008-жылдын 14-февралындагы №70/1-байруктары менен бекитилип, жетекчиге (директорго, башчыга) коюлуучу талаптардын негизинде иштелип чыккан. Нускаманы түзүүдө Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин мыйзам чыгаруучу жыйыны тарабынан 2003-жылдын 19-июнунда кабыл алынган КРнын «Эмгекти коргоо жөнүндөгү» мыйзамынын 9, 10, 11, 14-беренелери эске алынды.

2. Мектеп директору райондук, шаардык билим берүү бөлүмү, Бишкек жана Ош шаардык билим берүү башкармалыктары тарабынан Билим берүү жана илим министрлигинин макулдугу менен кызматка дайындалат жана бошотулат.

3. Мектеп директорунун жогорку кесиптик билимге ээ жана билим берүү тармагында педагог же жетекчи болуп иштеген 5 жылдан кем эмес стажы болууга тийиши.

Мектеп директорунун мектеп ичинде же андан тышкary башка жетекчилик кызматтарды (илимий жана илимий-усулдук жетекчиликтен тышкary) ээлешине уруксат берилбейт.

4. Мектеп директору түздөн-түз райондук, шаардык билим берүү бөлүмүнүн, башкармалыгынын жетекчисине баш ийет.

5. Мектеп директоруна анын орун басарлары түздөн-түз баш ийишет. Мектеп директору өз компетенциясынын чегинде мектептин кызматкерине же окуусуна милдеттүү откарылуучу бардык көрсөтмөлөрдү берүүгө укуктуу.

6. Мектеп директору Кыргыз Республикасынын Эмгек мыйзамдарына ылайык ченемделбegen жумуш күн тартибинде иштейт.

7. Мектеп директору өз ишмердигинде Кыргыз Республикасынын Конституциясын, «Билим берүү жөнүндө» мыйзамын, Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыктарын, Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин чечимдерин; эмгекти коргоо, коопсуздук техникасы жана өрттөн сактануу эрежелери менен ченемдерин, ошондой эле мектептин Уставын жана ички укуктук актыларын (мунун ичинен – ушул квалификациялык талаптарды да) жетекчиликке алат. Мектеп директору Баланын укуктары жөнүндөгү конвенцияны сактайт.

2. Функционалдык милдеттери

Мектеп директорунун ишмердигинин негизги багыттары төмөнкүлөр:

2.1. Мектепти анын Уставына жана К.Рнын мыйзамдарына ылайык жетектейт;

2.2. Мектептин билим берүү (окуу - тарбия) ишин уюштурат;

2.3. Мектептин администрациялык-чарбалык (өндүрүштүк) ишин камсыздайт;

2.4. Мектепте коопсуздук техникасынын эрежелерин сактоо ченемин түзөт;

2.5. Ыйгарым укуктарын орун басарларына алардын компетенцияларынын чегинде берет;

2.6. Башка уомдар менен байланыш түзөт.

3. Кызматтык милдеттери

Мектеп директору финансалардын башкы тескөөчүсү болуп саналат жана төмөнкүдөй кызмат милдеттерин откарат:

3.1. ишке ашырат:

- Мектептин бардык багыттардагы ишмердигин К.Рнын мыйзамдарына жана билим берүүчү уюмунун Уставына ылайык жалпы жетектөөнү;
- Уюмдун өнүгүү программаларын, Уставын жана ички тартип эрежелерин, башка ички ченемдик – укуктук актыларын, окуу-усулдук документтерин, окуу мерчемин, жылдык календарлык мерчемин иштеп чыгууну жана бекитүүнү;
- Кадрларды тандоону, жумушка кабыл алууну жана кадрларды иш ордуларына коюну.

3.2. аныктайт:

- Мектепти өнүктүрүүнүн максатын, маселелерин жана программалык мерчеминин чечимдерин кабыл алууну;
- Мектепти башкаруу түзүмүн, штаттык тартипти;

- Профсоюз уому менен биргеликте мектептин ырааттуулугун жана кызматкерлерин сыйлоо өлчөмүн;

3.3. чечет:

- Окуу – усулдук, администрациялык, каржылык, чарбалык жана башка маселелерди;

3.4. теске салып турат:

- Мектептин педагогикалык жана башка кызматкерлеринин ишин мерчемдеп, текшерип жана;

3.5. бекитет:

- Мектептин жана айрым кызматкерлеринин ишмердигин жөнгө салуучу, КРнын мыйзамдарына карши келбegen бардык ченемдик-укуктук документтерди;

- Мектептин ички укуктук актыларын, анын ичинде иштин натыйжалуулугуна жана сапатына түрткү берүүчү ақыларды бөлүштүрүү тартиби жөнүндө буйрукту жана мектептин эксперттик кеңеши жөнүндө жобону;

- Мектептин эксперттик кеңешинин көрсөтүүсү боюнча мектептин предметтик-усулдук бирикмелери үчүн эмгекке катышуу коэффицентинин өлчөмдөрүн;

- Мектептин кесиптик кошууну (профсоюзу) менен макулдашып жаңы окуу жылына карата педагогикалык кызматкерлер арасында сабактагы, сабактан тышкаркы жүктөмдү.

3.6. шыктаандырат:

- кызматкерлердин чыгармачылык демилгесин жана коллективде моралдык-психологиялык жагымдуу маанайын колдоону

3.7. камсыз кылат:

- Кызматкерлердин, окуучулардын социалдык жана укуктарынын корголушун;

- Мектептин мамлекеттик каттоодон өтүшүн, билим берүү ишмердигине лицензия алышын, мамлекеттик аттестациядан өтүшүн;

- Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, ишканалар жана уюмдар, коомчулук, окуучулардын ата-энелери (же ата-энелердин ордун баскан адамдар) менен натыйжалуу иштешүүнү жана кызматташууну;

- Билим жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документтердин сакталышын, эсепке алышын, берилишин, ошондой эле жалпы билим берүүчү уюмдун бүтүрүүчүлөрү жөнүндө берилүүчү маалыматтардын тууралыгын;

- Мектеп, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана профсоюздук комитет ортосундагы уч тараптуу макулдашуунун жана жамааттык келишимдин аткарылышын;

- Жалпы билим берүүчү уюмдун бюджетинин жана башка булактардан келип түшүүчү каражаттарынын сарамжалдуу пайдаланышын;

- Иштин натыйжалуулугуна жана сапатына түрткү берүүчү ақыларды бөлүштүрүүдө ченемдик жана ички актылардын талаптарынын сакталышын;
- Жалпы билим берүүчү уюмдун окуу-материалдык-техникалык базасынын сакталышын жана толукталып турушун;
- Иш кагаздарынын, бухгалтердик эсепти жана статистикалык отчеттордун жүргүзүлүшүн.

3.8. жетектейт:

- Педагигикалык кеңештин ишин;
- Мектептин китеңканасын;

3.9. координациялайт:

- Мектептеги коомдук иш-чараларды(балдар жана жаштар)уюмдарын(бирикмелерин);

3.10. тыюу салат:

- Билим берүү процессинде кызматкерлердин жана окуучулардын ден соолугуна кооптуу шарттардын жүргүзүлүшүнө;

3.11. көзөмөлдөйт:

- «Билим берүү жөнүндө», «Мугалимдин статусу жөнүндө», «Мамлекеттик тил жөнүндө» жана башка мыйзамдарын, ошондой эле улуттук программалардын аткарылышын;
- Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын, окуу планынын жана жалпы билим берүү программаларынын аткарылышын, окуу-тарбия ишинин мазмунун жана натыйжалуулугун;
- КРнын мамлекеттик символикаларын үйрөтүү, мекенчилдикке жана адептүүлүккө тарбиялоо иштерин;
- Бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик жыйынтыктоочу экзаменин жана окуучулардын көчүрүү экзамендерин уюштуруп өткөрүүнү.
- Билим берүү уюмундагы капиталдык жана жылдык ондол түзөө иштерин;
- Материалдык жана каржылык кирешени жана чыгымдары тууралуу тиешелүү жактарга отчет берилишин, бюджет жана башка булактардан түшкөн каражаттардын тұра колдонулушун;
- Мектептин Уставына ылайык кошумча каржылык жана материалдык каражаттарды ишке ашыруу үчүн тартууну;
- Иш кагаздарын жүргүзүүнү, бухгалтердик эсеп-кысапты жана статистикалык отчетту;

3.12. билдирет:

- Мектептин кызыкчылыгын коомдук уюмдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, мамлекеттик бийлик органдарына жана билим берүү бөлүмүнө;

3.13. уюштурат:

- Эмгек, эмгекти коргоо жөнүндө мыйзамдарга жана мектептин Уставына ылайык билим берүү процессин жүргүзүү шарттарын түзүү жана камсыздоо ишин; Мектептин жарандык коргонуусун жетектөөнү;

- Билим берүү уюмунун бардык багыттагы иш-аракеттерин;

3.14. башкарат:

- Түзүүчүдөн алынган мектептин мүлкү жана мектептин өздүк мүлкүн ыкчам түрдө жетектөөнү;

3.16. тескейт:

- Насыя менен;
- КРнын мыйзамына ылайык билим берүү уюмунун каражаттары жана мүлкү менен;

3.17. уюштурат жана жыйынтыктайт:

- Эмгекти коргоо макулдашуусун профсоздук комитет менен биргеликте жыл сайын жана жарым жылдыкта бир жолу аткарылышин;

3.18. байкайт:

- Коомдук жайларда, үйдө, мектепте өзүн алып жүрүүнүн этикалык ченемдерин;

4. Укуктары:

Мектеп директору өз компетенциясынын чегинде төмөнкү укуктарга ээ:

4.1. катыша алат:

- Мектеп кызматкерлери өткөрүүчү бардык иш чарага, жана алардын ишин кийин талдоого;

4.2. бере алат:

- Мектеп окуучуларына жана кызматкерлерге милдеттүү буйруктарды;

4.3. тарта алат:

- Мектеп кызматкерлерин эмгек тартибин бузгандыгы үчүн мыйзамдарга ылайык тартип жоопкерчилигине;
- Жалпы билим берүүчү уюмдун Уставын жана ички тартип эрежелерин бузган окуучуларды тартип жоопкерчилигине.

4.5. сунуш киргизе алат:

- Мектеп кызматкерлерин мыйзамдарга ылайык өkmөттүк жана ведомстволук сыйлыктарга, ардактуу наамдарга көрсөтүү жөнүндө;

4.6. калыптандыра алат:

- Эмгекке катышуу коэфицентинин (ЭКК) негизинде эмгек акынын демилгелөөчү фондуң бөлүштүрүү үчүн мектептин экспертик кеңешинин персоналдык курамын;

4.7. талап кыла алат:

- Мектеп кызматкерлеринен тарбия, билим берүү, эксперимент, изилдөө жана чарба ишмердигинин технологияларын, кесиптик адеп ченемдерин жана талаптарын сактоону, мектеп коомдоштугу кабыл алган пландар менен программаларды аткарууну;
- Мектеп кызматкерлеринен, окуучуларынан коопсуздукту камсыз кылуу, коомдук тартипти, белгиленген эрежелер менен тартипти сактоо жөнүндөгү жетекчөөчү документтердин жоболорун так жана кыйشاусуз аткарууну;

- Мектеп кызматкерлеринен, окуучуларынан ички ченемдик-укуктук актыларды аткарууну.
- 4.8. Жеке өзүнүн кесиптик чеберчилигин **жогорулата алат.**
- 4.9. КРнын мыйзамына ылайык мектепке тиешелүү ар түрдүү келишимдерди **түзө алат.**
- 4.10. Мектептин ишине тиешелүү башкаруу чечимдерин **қабыл ала алат.**

5. Жоопкерчилиги

- 5.1. Мектеп директору төмөнкүлөр үчүн жооптуу:

- Мамлекеттик билим берүү программаларынын аткарылышына;
- Окуу планына жана окуу процессинин графигине ылайык билим берүү программаларынын жүзөгө ашырылышына;
- Окуучулардын билиминин сапатына;
- Билим берүү процесси убагында билим берүүчү уюмдун окуучуларынын, кызматкерлеринин өмүрү, ден соолугу, укуктары менен эркиндиктеринин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына белгиленген тартилте сакталышына;
- Каржы-чарба ишмердигинин натыйжаларына;
- Ички эмгек тартиби, санитардык-гигиеналык режим, коопсуздук техникасы жана өрт коопсуздугу, окуучулар менен кызматкерлердин эмгегин коргоо эрежелеринин сакталышына;
- Окуучулардын жана педагогикалык кызматкерлердин укуктары менен таламдарын коргоо, сактоо талаптарынын сакталышына;
- Өзүнүн кызмат милдеттерин аткарбагандыгына же талаптагыдай аткарбагандыгына байланыштуу мектепке же билим берүү процессинин катышуучуларына зыян же чыгаша келтиргендигине.

6. Кызматы боюнча мамилелери жана байланыштары

Мектеп директору:

- 6.1. Мамлекеттик-коомдук башкаруу органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, БӘУлар ж.б. менен иштешет.
- 6.2. Мамлекеттик жана муниципиалдык органдарга белгиленген мөөнөттө белгиленген формада отчет берип турат.
- 6.3. Мамлекеттик жана муниципиалдык органдардан ченемдик-укуктук мүнөздөгү жана уюштуруу-усулдук мунөздөгү маалыматтарды алып, тийиштүү документтерге кол кооп таанышат.
- 6.4. Орун басарлары, мектептин педагогикалык жана башка кызматкерлери менен дайыма маалымат алмашып турат.

Т.Даашашова

Ф. Ж. Омурумбетова